

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.121/2018/4.szám

A Szegedi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Bihari Krisztina) által képviselt felperesnek - a Kolozsvári és Waldmann Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Waldmann Gábor) által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Gyulai Törvényszék 2017. december 11. napján kelt 10.P.20.347/2016/22. számú ítélete ellen a felperes 24. sorszám alatt benyújtott fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a megfellebbezett rendelkezéseit **részben megváltoztatja** az alábbiak szerint:

A felperes által az alperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 62 000 (hatvankétezer) Ft-ra leszállítja. A felperes által a Magyar Államnak fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 109 918 (százkilencezer-kilencszáztizennyolc) Ft-ra leszállítja, az alperes által fizetendőt 63 479 (hatvanháromezer-négyszázhetvenkilenc) Ft-ra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 6350 (hatezer-háromszázötven) Ft másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a felperes 33 000 (harmincháromezer) Ft, az alperes 43 200 (negyvenháromezer-kettőszáz) Ft fellebbezési eljárási illetéket jogosult visszaigényelni az állami adóhatóságtól.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az alperes jogelődje, a **(alperesi jogelőd neve)** Zrt. (a továbbiakban: alperes) és a felperes 2008. június 10. napján deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek egymással az **(gpjmű frg.rszm.-a)** forgalmi rendszámú BMW 116 i típusú gépjármű vételárának a finanszírozására, amely alapján az alperes 4 725 000 Ft kölcsönt nyújtott a felperesnek. A felek az egyedi szerződésben rögzítették a havi törlesztő részletek összegét és esedékességét, az összes törlesztő részlet összegét (5 824 040 Ft), a törlesztő részletek számát (120 hónap) és a teljes hiteldíjmutatót (8,86 %). A mértékadó devizanemet svájci frankban határozták meg, a kamat- és az árfolyamváltozás (kamatváltozás I. és kamatváltozás II.) elszámolási módjaként az ún. normál deviza konstrukcióban állapodtak meg.

A kölcsönszerződés részét képezte az alperes gépjármű hitelezési tevékenységre vonatkozó **(üzletszabályzat száma)** számú üzletszabályzata (a továbbiakban: Üsz.), amely egyebek között az alábbi - a jelen jogvita és a fellebbezés elbírálása szempontjából releváns - rendelkezéseket tartalmazza:

I.6.: „Normál deviza konstrukció: Amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, a Kölcsönbevevő a kamatváltozás I. és II-t a Kölcsönbeadó Hirdetménye szerint köteles megfizetni.”

- I.17.: „Mértékadó devizanem: az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott devizanem”

- I.22.: „Árfolyam: a **(T.)** Rt. által a mértékadó devizanemre kiemelt ügyfelek számára jegyzett hivatalos forintban kifejezett árfolyam”

- I.23.: „Rendkívüli árfolyamesemény: Rendkívüli árfolyameseménynek minősül az árfolyam szélsőséges mértékű (25 %-ot meghaladó) növekedése a mértékadó árfolyamhoz képest vagy egyéb, a Magyar Nemzeti Bank mint jegybank által foganatosított rendkívüli intézkedés (például intervenciós sáv eltolása, egyéb pénzügyi szabályok megváltoztatása), amely a forint árfolyamot a jövőben szélsőségesen befolyásolhatja.”

- I.24.: „Mértékadó árfolyam: a mértékadó devizanem vételi árfolyama az egyedi kölcsönszerződés létrejötte napján”

- I. 25.: „Kamatváltozás:

b) Kamatváltozás II. (árfolyamváltozás): a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott kamatkülönbözet:

Kamatváltozás II. = fizetési kötelezettség x ((fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam /mértékadó árfolyam) - 1.

- IV.6.: „Az esedékessé vált törlesztő részletekre jutó kamatváltozás II-t a Hitelező utólag - a Hirdetményben közzétett gyakorisággal - terheli ki, amennyiben a még ki nem terhelt valamennyi kamatváltozás II. összege legalább a hirdetményben meghatározott mértéket eléri. A szerződés megszűnésekor a Hitelező a ki nem terhelt valamennyi kamatváltozás II-t kiterheli illetve jóváírja.”

- V.6.: „Amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt „mértékadó devizanem” nem magyar forint (HUF), a kölcsönszerződés deviza alapú szerződés, amely esetben a Kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke Euró esetében a mindenkor intervenciós sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az Euró keresztárfolyamának változása.”

A peres felek a kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg a kölcsön visszafizetésének biztosítására opciós jogot alapítottak a kölcsönösszegből vásárolt gépjárműre. Az opciós jog biztosítékként a gépjármű törzskönyve az alperes birtokába került.

Az alperes a 2014. évi XL. tv. (a továbbiakban: DH2 tv.) szerinti elszámolást elkészítette, abban az induló ügyleti kamat éves százalékos értékét 8,7 %-ban határozta meg. Az elszámolás felülvizgálnak minősül.

A felperes módosított keresetében 2 289 956 Ft megfizetésére, továbbá a finanszírozott gépjármű törzskönyvének a kiadására kérte kötelezni az alperest. Pénzkövetelés iránti igényét a szerződés teljes illetve részleges érvénytelenségére alapította. Módosított keresetében érvénytelenségi okként jelölte meg a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) és c) pontjában írt kötelező tartalmi elemek hiányát. Kérte továbbá a szerződés árfolyam-különbözet fizetésére kötelező rendelkezései - köztük az Üsz. V.6. pontja - tisztességtelenségre alapított érvénytelenségének a megállapítását. Hivatkozott ezen túl arra, hogy e szerződési rendelkezések nem váltak a szerződés részévé a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 205/B. § (2) bekezdésében írt feltételek hiányában.

Kifejtette, nem terheli árfolyam-különbözet fizetési kötelezettség azért sem, mert nem készült a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében előírt kockázatfeltáró nyilatkozat. Álláspontja szerint az Üsz. I.23. pontjából következően az árfolyam-különbözet fizetésének kötelezettsége legfeljebb 25 % mértékig terheli. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánítását kérte, amelynek eredményeként levezetett számítása szerint a keresetében megjelölt marasztalási összeg szerinti túlfizetése keletkezett.

Az alperes ellenkérelmében nem tette vitássá a kamat éves százalékos értéke feltüntetésének hiányára alapított érvénytelenségi ok fennálltát. E tekintetben a szerződés érvényessé nyilvánítását kérte 8,70 % kamat meghatározásával. Egyebekben a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy a szerződés a keresetben megjelölt bármely egyéb okból érvénytelen lenne. Hangsúlyozta, a felek deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek, az egyedi szerződés és az Üsz. rendelkezéseiből ez egyértelműen felismerhető volt a felperes számára, az Üsz. V.6. pontja pedig e tekintetben átlátható és világos rendelkezést tartalmaz.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a felek között létrejött kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította akként, hogy az induló ügyleti kamat éves százalékban kifejezett értékét 8,70 %-ban tüntette fel. Kötelezte továbbá az alperest az **(gpjmű frg.rszm.-a)** forgalmi rendszámú gépjármű törzskönyvének a kiadására. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A felperest 137 397 Ft, az alperest 36 000 Ft elsőfokú eljárási illeték megfizetésére kötelezte, és a felperest marasztalta az alperes 132 710 Ft-ban megállapított perköltségében. Határozatának indokolásában megállapította, hogy a felek deviza alapú fogyasztási kölcsönszerződést kötöttek. Megalapozottnak találta a kölcsönszerződés érvénytelenségét a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján az induló ügyleti kamat éves százalékos értéke feltüntetésének hiánya miatt, és a szerződést annak meghatározásával érvényessé nyilvánította. Alaptalannak ítélte azt a felperesi hivatkozást, miszerint a szerződés árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezései az erről való tájékoztatás hiányában érvénytelenek. Megállapította, hogy külön kockázatfeltáró nyilatkozat ugyan nem készült, azonban az egyedi szerződés mértékadó devizanemre, a választott deviza konstrukcióra vonatkozó kitételeiből, továbbá az Üsz. I.6., I.17., I.22., I.23., I.24., I.25.b., c.) és V.6. pontjaiban foglalt rendelkezéseiből egyértelműen megállapítható, hogy a kölcsönszerződés árfolyamkockázattal jár. Kiemelte, az Üsz. - helyesen - IV.6. pontja tartalmazza, hogy az árfolyamváltozásból eredő kötelezettségeket az alperes hogyan terheli ki, annak mértékéről pedig az Üsz. I.25.b. pontja rendelkezik. Rámutatott, a szerződés rendelkezéseiből egyértelműen megállapítható az is, hogy az árfolyamkockázatnak nincs korlátja. Utalt arra, a felperes személyes meghallgatása során tett nyilatkozata alapján sem állapítható meg, hogy ezzel ellentétes hitelt érdemlő tájékoztatásban részesült az alperestől. Kifejtette, az Üsz. V.6. pontja a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek tisztességtelensége csak akkor vizsgálható, ha az nem világos, és nem érthető. Ez pedig akkor állapítható meg, ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás, vagy a tájékoztatás elmaradása miatt a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy őt csak korlátozott mértékben terheli. E feltételek azonban a kifejtettek alapján nem valósultak meg. Megállapította, a törzskönyv birtokban tartása az opciós jog biztosítéka, az ennek gyakorlására nyitva álló határidő eltelte miatt köteles az alperes azt a felperesnek kiadni.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 10 000 Ft visszafizetésére. Változatlan álláspontja szerint nem terheli árfolyam-különbözet fizetési kötelezettség, mert az Üsz. V.6. pontjában írt rendelkezés érvénytelen, egyrészt mert az a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésének megkerülésére irányul, ezért az 1959-es Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján érvénytelen, másrészt pedig tisztességtelen kikötésnek minősül.

Hivatkozott továbbá arra, az elsőfokú ítéletben megjelölt üzletszabályzati rendelkezésekből (I.6., I.22., I.24., I.25.b.) nem következik az árfolyam-különbözet fizetési kötelezettsége. Előadta, hogy az Üsz. I.6. pontjában írt rendelkezésből nem állapítható meg az sem, hogy az kamatra vagy más egyéb fizetési teherre vonatkozik. Álláspontja szerint a szerződési feltétel tisztességtelen, mert a Kúria közérdekű perben hozott ítéletével tisztességtelennek minősítette az Üsz. XI.4. pontját, amely a fix deviza konstrukciójú szerződéseknél lehetővé tette a rendkívüli árfolyamesemény miatt jelentkező árfolyam-különbözet futamidő alatti kiterhelését. Utalt arra, ugyanezen okból érvénytelen az Üsz. I.7. pontja is.

Kifejtette, az Üsz. I.22. pontjából nem állapítható meg, hogy az alperes kit tekint kiemelt ügyfélnek, és miért kell forintban kifejezett árfolyamot figyelembe venni. Érvelése szerint az Üsz. I.24. pontja a törvény által semmisnek ítélt árfolyamrés alkalmazására vonatkozó kikötést tartalmaz, így ebből a rendelkezésből sem volt felismerhető számára az, hogy az árfolyamváltozás korlátlanul őt terheli. Utalt arra, az Üsz. I.25.b. pontja a kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) mint kamatkülönbözet képletét rögzíti, ez azonban csupán egy számsor feltüntetése, amelyből önmagában az árfolyamkockázat nem ismerhető fel. Emellett hivatkozott arra, hogy a fentiekben megjelölt szerződési feltételek, továbbá az Üsz. V.6. pontjában írtak az 1959-es Ptk. 205/B. § (2) bekezdésében írt feltételek megvalósulásának hiányában nem váltak a szerződés részévé. Változatlanul fenntartotta azt az álláspontját is, miszerint az Üsz. I.23. pontjában foglaltakra figyelemmel az árfolyam-különbözet fizetési kötelezettség legfeljebb 25 % mértékig terheli. Kiemelte, az elsőfokú bíróság döntése meghozatalakor megsértette a 93/13. és a 2008/48. EKG irányelv rendelkezéseit, valamint az Európai Unió Bíróságának C/26-13. számú ügyben hozott ítéletében kifejtett álláspontját. Jogorvoslati kérelme indokainak alátámasztásaként hivatkozott továbbá a III/773/2015. AB határozatra, valamint a C/42-15. EUB döntésre.

Kifogásolta a pervesztesség-pernyertesség arányának elsőfokú bíróság által történő meghatározását. Hangsúlyozta, hogy keresete kizárólag az Üsz. V.6. pontja tekintetében bizonyult megalapozatlannak, ezért megítélése szerint az elsőfokú bíróság tévesen marasztalta az alperes perköltségében.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A fellebbezés **részben alapos.**

A felperes fellebbezését arra alapította, hogy az Üsz. V.6. pontjában foglalt rendelkezés jogszabályba ütközik és tisztességtelen kikötés. Ez az álláspontja azonban téves. Az Üsz. V.6. pontja a szerződés deviza alapúságát juttatja kifejezésre, önmagában e jelleg folytán azonban ez a szerződési feltétel nem tekinthető sem jogszabályba ütközőnek, sem tisztességtelennek (6/2013. PJE határozat 2. pont).

A fellebbezés tartalmát tekintve megállapítható, hogy a felperes lényegében azokat a szerződési feltételeket tartja tisztességtelennek, amelyek alapján árfolyam-különbözetet kell fizetnie. A tisztességtelenséget pedig arra alapítja, hogy az ügylet árfolyamkockázatáról nem kapott tájékoztatást az alperestől. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az egyedi szerződés valamint az Üsz. megjelölt rendelkezései („mértékadó devizanem: CHF”, „normál deviza konstrukció”, Üsz.I.6., I.22., I.24., I.25.b.) egyértelműen kifejezésre juttatják a deviza alapú kölcsönszerződés lényegi sajátosságát, azaz, hogy ha a kölcsön nyilvántartási devizanemének forinthez viszonyított árfolyama változik, ez maga után vonja a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségnek változását is, vagyis neki kell viselnie az árfolyamkockázatot, amelynek nincs felső határa.

A felperesnek a fenti üzletszabályzati pontok kapcsán kifejtett érvei tartalmilag úgy értékelhetők, hogy megítélése szerint azok nem világosak, nem érthetőek, ezért tisztességtelenek,

következésképpen azokra alapítottn nem terhelheti őt árfolyam-különbözet fizetésének kötelezettsége. Ez az álláspontja azonban ugyancsak téves az alábbiakra figyelemmel.

Az 1959-es Ptk. 2009. május 22. napjától hatályos 209. § (4) bekezdése szerint az általános szerződési feltétel és a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt feltétel tisztességtelenségét önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem világos, vagy nem érthető. E jogszabályi rendelkezés a 93/13. EGK tanácsi irányelv 5. cikkének azon rendelkezését ültette át a magyar jogba, amelynek értelmében olyan szerződések esetében, amelyekben a fogyasztónak ajánlott valamennyi feltétel vagy a feltételek némelyike írásban szerepel, ezeknek a feltételeknek világosnak és érthetőnek kell lenniük. Az 1994. évi I. tv-nyel kihirdetett Társulási Megállapodás illetve az Európai Unióhoz való csatlakozás folytán már Magyarországon is irányadó irányelv rendelkezései pedig az 1959-es Ptk. fent megjelölt módosítása előtt kötött szerződésekre is alkalmazandók, így a perbeli esetben is vizsgálta az ítélőtábla, hogy a felperes által megjelölt általános szerződési feltételek megfelelnek-e a világos és érthető megfogalmazás követelményének.

Az Üsz. I.6. pontja a normál deviza konstrukció fogalmát rögzíti, amelynek lényege, hogy a kamat- és az árfolyamváltozásból eredő többletfizetési kötelezettség a futamidő alatt kerül megfizetésre. A fogalom ugyan a kamatváltozás II. kifejezést használja, azonban az Üsz. egyéb rendelkezéseiből (I.25.b.) kitűnik, hogy az az árfolyamváltozásból eredő fizetési kötelezettséget jelenti, így megfelel az érthető és világos megfogalmazás követelményének. Utal az ítélőtábla arra, hogy az Üsz. ezzel összefüggésben a felperes által hivatkozott XI.4. pontja a perbeli szerződésre nem vonatkozik, az ugyanis az ún. fix deviza konstrukció esetén az árfolyam-különbözet futamidő alatti kiterhelhetőségéről rendelkezik. A felperes viszont az ún. normál devizakonstrukciót választotta, ezért az Üsz. XI.4. pontja - függetlenül attól, hogy annak tisztességtelenségét a Kúria megállapította - a jelen jogvita elbírálása szempontjából közömbös. A normál és a fix devizakonstrukció fogalom-meghatározásának a jelen perbeli jogvita elbírálása szempontjából annyiban van jelentősége, hogy a felperes a szerződéskötéskor választhatott, fix vagy normál deviza konstrukció szerint kéri az árfolyam-különbözet elszámolását. A felperes élt ezzel a választási lehetőséggel, az egyedi szerződésben a normál devizakonstrukciót jelölte meg. Ahhoz viszont, hogy a két lehetőség között választani tudjon, tisztában kellett lennie a kettő közötti különbséggel, és ebből adódóan magának a deviza alapú konstrukciónak a lényegével, valamint az abban rejlő kockázattal.

Az I.22. pont az árfolyam fogalom-meghatározását rögzíti. A felperes pénzváltási tevékenységet nem folytatott, így saját árfolyamot nem jegyzett. Ezért a devizaalapú elszámoláshoz kapcsolódó átszámítás során azt a deviza árfolyamot kötötte ki, amelyet a (T.) Rt. a saját kiemelt ügyfeleire alkalmaz. A szerződés tehát világosan és érthetően határozza meg az átszámítás során alkalmazott árfolyamot, a szerződési feltétel ezért tisztességtelenségnek nem tekinthető. Lényeges ugyanakkor, hogy az alperes a szerződéseiben az Üsz. rendelkezései alapján a (T.) Rt. kiemelt ügyfelei számára alkalmazott árfolyam tekintetében különmemű árfolyamot, azaz árfolyamrést alkalmazott, az erre vonatkozó szerződési feltételek érvénytelenségét viszont a 2014. évi XXXVIII. tv. (a továbbiakban: DH1 tv. 3. § (1) bekezdése megállapította, és egyidejűleg az érvénytelenségi okot a (2) bekezdés alapján orvosolta azzal, hogy kimondta, miszerint a semmis kikötés helyébe mind a folyósítás, mind pedig a törlesztés tekintetében a Magyar Nemzeti Bank hivatalos deviza árfolyamának alkalmazására irányuló rendelkezés lép. Az pedig, hogy a forintban kifejezett árfolyamot kell figyelembe venni, abból következik, hogy a lerová pénz nem a forint, így ahhoz, hogy az Üsz. I.25.b. és c. pontja szerinti árfolyamváltozás forintban kifejezett összege meghatározható legyen, a képletbe a CHF/Ft fizetés esedékességének napján érvényes MNB-nél jegyzett hivatalos árfolyamot kell behelyettesíteni, azaz hogy ebben az időpontban egy CHF-nek hány forint felel meg.

Az Üsz. I.24. pontjában foglalt szerződési rendelkezés kapcsán a felperes helytállóan utalt arra, hogy az az árfolyamrész alkalmazását rögzíti, amely a DH1 tv. fentiekben írt rendelkezése alapján semmis kikötésnek minősül, ugyanakkor ezt az érvénytelenségi okot a törvény a szerződés árfolyamokra vonatkozó rendelkezésének ex tunc hatályú módosításával korrigálta. Mindazonáltal a felperesi állásponttal szemben e szerződési rendelkezés szövegéből már a szerződés megkötésekor egyértelműen felismerhető volt a felperes számára, hogy a szerződéskötéskor és a törlesztések esedékességének időpontjában irányadó árfolyamok különbsége módosítja a fizetési kötelezettségeit.

Az Üsz. I.25.b. pontja az árfolyamváltozásból eredő fizetési kötelezettség kiszámításának a módját rögzíti. Nem vonható kétségbe, hogy a képlet bonyolult, laikus számára valóban nehezen érthető. A pénzügyi kötelezettségekben azonban - az átlagfogyasztó által nem feltétlenül ismert - szakkifejezések használata, adott esetben matematikai formulák (képletek, algoritmusok) alkalmazása elkerülhetetlen. Ez önmagában nem eredményezi a szerződési feltétel tisztességtelenségét (2/2012. PK vélemény 6.a) pont indokolás).

Alapítvánnyal hivatkozik a felperes arra, hogy az Üsz-nek a szerződés deviza alapúságához kapcsolódó rendelkezései (I.6., I.22., I.24., I.25.b., V.6.) a szokásos szerződési gyakorlattól eltérő rendelkezéseket rögzítenek. A perbeli szerződés megkötésekor a gazdasági, pénzügyi életben a deviza alapú kölcsönszerződések ismertek, elterjedtek, a szokásos gyakorlat részei voltak, így a perbeli szerződés deviza alapú elszámoláshoz kapcsolódó rendelkezései az 1959-es Ptk. 205/B. § (2) bekezdésében írt feltételek megvalósulásának hiányában is a szerződés részévé váltak (Kúria Pfv.VII.21.598/2015/6.).

Az Üsz. I.23. pontjában foglalt rendelkezés téves értelmezésén alapul a felperesnek az az álláspontja, hogy a felperest az árfolyam-különbözet fizetési kötelezettség legfeljebb 25 % mértékig terheli. Az érintett kikötés ezzel szemben azt tartalmazza, hogy ha az árfolyam 25 %-ot meghaladó mértékben nő a mértékadó árfolyamhoz képest, ez rendkívüli árfolyameseménynek minősül, aminek a fix devizakonstrukció választása esetén lett volna jelentősége. Ugyanakkor már ez a szerződési pont is jelezte a felperes számára, hogy a futamidő alatt az árfolyamváltozás mértéke meghaladhatja a 25 %-ot is, így ez alapján is számíthatnia kellett annak a lehetőségére a szerződéskötéskor, hogy a fizetési kötelezettségei jelentősen megemelkedhetnek, ha kedvezőtlen irányban módosul a Ft/CHF árfolyama.

Alapítvánnyal hivatkozik a felperes a 93/13. EKG irányelv rendelkezéseire is. A jelen jogvita elbírálása során irányadónak tekintendő 2/2014. PJE határozatban ugyanis a Kúria a 93/13.EKG irányelvben foglaltakat is figyelembe véve adott a fentiekben írtak szerint részletes iránymutatást arra nézve, milyen szempontok vizsgálatával kell döntenie a bíróságnak abban a kérdésben, hogy az adott általános szerződési feltétel tisztességtelensége megállapítható-e vagy sem.

A felperes által hivatkozott 2008/48. EKG irányelv és az annak rendelkezéseit a magyar jogba átültető, a fogyasztónak nyújtott hiteltől szóló 2009. évi CLXII. tv. (a továbbiakban: Fnyhtv.) a perbeli szerződés megkötése után léptek hatályba, így rendelkezéseik a jelen jogvitára nem alkalmazhatók. Megjegyzem emellett az ítéletábrát, hogy az Fnyhtv. jelen jogvita szempontjából releváns rendelkezéseit a „Hitelezést megelőző tájékoztatás” című fejezet tartalmazza. A törvény 6. §-a - a 2008/48. EK irányelvben foglaltakat átvéve - pontokba szedve egzakt módon határozza meg az adatok és az információk azon körét, amelyeket a hitelezőnek a hitelszerződés megkötését megelőző szakaszban meg kell adnia. A tájékoztatás célja, hogy a fogyasztó a különböző szerződésekre vonatkozó ajánlatok összehasonlítása alapján a hitelszerződés megkötése tekintetében

megalapozott döntést hozzon (Fnyhtv. 6. § (2) bekezdés). Az árfolyamkockázatról való tájékoztatást érintő rendelkezést azonban sem a 2008/48. EK irányelv, sem az Fnyhtv. nem tartalmaz, emellett a hitelező mulasztásához nem fűzi az érvénytelenség jogkövetkezményét.

Alaptalanul kifogásolta a felperes, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta döntése során az Alkotmánybíróság III/773/2015. számú határozatában foglaltakat. A III/773/2015. AB határozat tárgya a Kúria 2/2014. PJE határozat rendelkező részének 1. pontja és az ahhoz kapcsolódó indokolás III/1. pontja Alaptörvény ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezés volt, amelyet az Alkotmánybíróság alaptalannak ítélt és elutasított. Ez azt jelenti, hogy a jogvita elbírálása során irányadónak tekintendő a PJE határozat. Az elsőfokú bíróság - a fent részletezettek szerint - a jogegységi döntésben foglalt iránymutatás helyes alkalmazásával állapította meg, hogy a szerződés rendelkezései alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára felismerhető volt, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és hogy az árfolyam ránézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa.

A felperes által hivatkozott Európai Unió Bírósága C/42-15. számú ügyben hozott határozatából sem vonható le az a következtetés, hogy az árfolyamkockázatról való tájékoztatás hiánya esetén a fogyasztót csak a tőke visszafizetésének kötelezettsége terheli. A bíróság ebben az előzetes döntéshozatali eljárásban a 2008/48. EK irányelv egyes rendelkezéseinek értelmezését illetően foglalt állást. Az irányelv azonban - az előzőekben írtak szerint - az árfolyamkockázatról való tájékoztatást érintő rendelkezést nem tartalmaz, s ebből adódóan a hivatkozott határozatnak sincs az árfolyamkockázat viselésével összefüggésbe hozható megállapítása. Azt pedig az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a perbeli szerződésnek az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezései megfelelnek az Európai Unió Bíróságának C-26/13. számú ügyben megfogalmazott követelményeinek.

Részben megalapozottan támadja a felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet perköltségfizetésre vonatkozó rendelkezését. A Pp. 24. § (1) bekezdése alapján a pertárgy értéke az elsőfokú eljárásban a felperes marasztalásra irányuló keresete (2 289 956 Ft), továbbá a törzskönyv kiadása iránti meg nem határozható perérték szerinti 600 000 Ft, összesen 2 889 956 Ft. A felperes törzskönyv kiadására irányuló keresete megalapozottnak bizonyult, ezért e tekintetben a 32/2003. (VIII. 26.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése és 4/A. §-a szerint négy munkára alapulvételeivel megállapított 25 400 Ft ügyvédi munkadíj illeti meg. Ugyanakkor eredeti keresetében a kölcsönszerződés érvénytelenségét több érvénytelenségi ok fennállására és számos általános szerződési feltétel érvénytelenségére alapította, amelyek közül kizárólag a kamat feltüntetésének hiánya miatti érvénytelenségre való hivatkozása bizonyult megalapozottnak. Sikertelenül perelt az érvénytelenség alkalmazandó jogkövetkezményét illetően is, hiszen az általa kért hatályossá nyilvánítás helyett a bíróság a kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította, és a pénzfizetésre irányuló marasztalási keresetét elutasította. Téves tehát az az álláspontja, hogy kizárólag az Üsz. V.6. pontja érvénytelenségére vonatkozó keresete került az elsőfokú bíróság által elutasításra. Minderre figyelemmel a kölcsönszerződés érvénytelenségére alapított kereset tekintetében a pervesztessé-pernyertesség 20-80 %-ban állapítható meg a felperesre terhesebben. Az alperes abszolút pernyertessége tehát a kölcsönszerződés érvénytelenségéhez igazodó kereset kapcsán 1 373 973 Ft, amelyre tekintettel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és 4/A. §-a alapján 87 247 Ft ügyvédi munkadíjra tarthatna igényt. A felperest és az alperest megillető perköltség összegének beszámításával az alperest az elsőfokú bíróság által megítélt 132 710 Ft-tal szemben - kis kerekítéssel - 62 000 Ft illeti meg, amelyre az ítéletábra a felperes által fizetendő elsőfokú perköltség összegét leszállította.

Az elsőfokú bíróság az eljárási illeték viselésére vonatkozó rendelkezése kapcsán ugyancsak figyelmen kívül hagyta, hogy a szerződés érvénytelenségével kapcsolatos kereset kisebb részben megalapozottnak bizonyult a pervesztesség-pernyertesség fentiekben meghatározott arányára tekintettel, ezért az ehhez igazodó 137 397 Ft elsőfokú eljárási illetékből a felperest annak 80 %-a, azaz 109 918 Ft terheli, míg annak 20 %-át, azaz 27 479 Ft-ot az alperes köteles megfizetni a törzskönyv kiadására vonatkozó keresethez igazodó 36 000 Ft eljárási illetéken felül. Erre figyelemmel az ítéletábra a felperes által fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 109 918 Ft-ra leszállította, míg az alperes által fizetendőt 63 479 Ft-ra felemelte.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét - a nem fellebbezett rendelkezéseinek érintetlenül hagyása mellett - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta.

A másodfokú eljárásban a felperes fellebbezése kapcsán az eljárási illeték összege az Itv. 46. § (1) bekezdése alapján 15 000 Ft. A felperes jogorvoslati kérelmére 48 000 Ft-ot rótt le, ezért a különbözetként jelentkező 33 000 Ft-ot az Itv. 80. § (1) bekezdés g) pontja alapján jogosult visszaigényelni.

Az alperes a törzskönyv kiadására vonatkozó keresetnek helyt adó ítéleti rendelkezés ellen előterjesztett fellebbezését a per első tárgyalását megelőzően visszavonta, erre tekintettel a jogorvoslati kérelme kapcsán felmerült eljárási illeték összege az Itv. 58. § (7) bekezdésében írtak alapján 4800 Ft. Fellebbezésére 48 000 Ft-ot rótt le, ezért a különbözetként jelentkező összeget szintén jogosult visszaigényelni az Itv. 80. § (1) bekezdés i) pontja alapján az állami adóhatóságtól.

A felperes fellebbezése eredménytelennek bizonyult, ezért az ítéletábra a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes jogi képviselőjét felmerült - a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. §-a alapján megállapított ügyvédi munkadíjból álló - másodfokú perköltségének a megfizetésére.

S z e g e d , 2018. május 30.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr. Lengyel Nóra sk.
táblabíró